

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

חיי שרה

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

הרב התמים יוסף ע"ה קריימן
בן - יבלחט"א - הרה"ת ר' נחמן בער שיח' קריימן
נקטף בדמי ימיו, בן כ"ג שנה,
ביום ועש"ק, כ"ח מ"ח ה'תשע"א
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י

אנ"ש דלאס-אנדזשעלעס, קאליפארניע
שיחיו

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. דברי רש"י על "האהלה שרה אמו", ודברי מפרשי

מן הפסוק, ויביאה יצחק האהלה שרה אמו...¹⁰ מצטט רש"י את המילים, "האהלה שרה אמו", ומפרש: ויביאה האהלה והרי היא שרה אמו, כלומר: ונעשית דוגמת שרה אמו,² שכל זמן ששרה קיימת – היה נר דלוק? מערב שבת לערב שבת וברכה מצויה בעיסה? וענן קשור על האהל, ומשמתה – פסקו, וכשבאת רבקה – חזרו".

מפרשים⁵ מסבירים שרש"י מבסס את פירושו על המלה "האהלה" הכתובה בתורה לפני "שרה אמו"⁶, שהרי אם היתה כוונת הפסוק במילים אלו, כפי הנראה במבט ראשון, ל"אהל" השייך ל"שרה אמו", היה צריך להיות כתוב: "אהלה שרה אמו"⁷ או "לאהל שרה אמו", אך לא, "האהלה" (בה"א הידיעה), שמכך משתמע, שכבר ידוע למי שייך האהל.⁸ ולכן מפרש רש"י ש, ויביאה יצחק האהלה – הוא ענין בפני עצמו, ו"שרה אמו" הוא ענין נוסף – והרי היא שרה אמו.

לפי הסבר זה אינו מובן:

(א) מדוע מצטט רש"י (המדייק בכל מלה בלשונו) גם את המלה "אמו", והרי דבריו מתבססים על הצירוף, "האהלה שרה" – ללא קשר למלה "אמו"?

(ב) מדוע מפרש רש"י שהכוונה ב"האהלה שרה אמו" היא לניסים, ואיננו מסתפק בפירוש פשוט: שמעש רבקה היו כ"שרה אמו"⁹?

(ג) גם אם נניח כי היה לרש"י הכרח כל שהוא לפרש שהכוונה כאן היא לכך שהיה נס, עדיין קשה מה מכריחו לפרש שעל פי פשוטו של מקרא הכוונה היא דוקא לנס זה, וליותר מנס אחד, לכל שלשת הפרטים שהוא מונה? (וראה בתרגום יונתן בן עוזיאל¹⁰ שמביא רק את הפרט של "נר דלוק", למרות שדרכו רחוקה יותר מדרך הפשט מאשר רש"י).

ב. ההנחה שרש"י מביא את דבריו כמדרש, וסתירתה

ייתכן היה לומר שרש"י אינו מביא פרטים אלו מפני הכרח הקיים בפשוטו של מקרא, אלא הוא מביא זאת כדרש ממדרש רבה, בקשר לפשט הפסוק. ולכן מציין רש"י את המקור בסוף דבריו¹¹, "בראשית רבה"¹². (מכתבי היד של פירוש רש"י¹³ ניכר שציין מקור זה הוא לשון רש"י, ולא הוספה של מעתיקים, כבמראי-מקומות רבים אחרים בפירושו).

על-פי הנחה זו, שדברי רש"י מובאים כדרש מן הדרשה שבבראשית רבה, קשה:

(א) מדוע משמיט רש"י את הפרט הרביעי המוזכר במדרש: "דלתות פתוחות לרווחה", שגם בכך היתה רבקה, דוגמת שרה אמו¹⁴; (ב) מדוע מביא רש"י ג' הפרטים באופן שונה והפוך מהסדר שהם מובאים במדרש ("ענן קשור על פתח האהל .. ברכה .. ונר דלוק וכו'")^{14*}.

נוסף לכך בלתי מובן:

הלא רש"י אינו מציין בדרך-כלל מקור

שגם בת"א מפרשים (נתינת לגר) שדיוקו הוא מה"א הידיעה וחסרון הנסמך.

(10) עה"פ (אלא שמפרש הענין ד, נר דלוק" באר"א – ראה לקמן הערה 29). וכ"ה בזה שם (ושם ג, א). ובפס"ו עה"פ – רק בנוגע להענין. וראה ש"ה פרשתנו (רפד, א בהגהה) הטעם שבוחר נוכר רק נר דלוק. וברמב"ן כאן רק, היתה ברכה מצוי' בעיסה".

(11) אע"פ שברוב המוכרע דפירושו אינו מציין המקור. וכמו בפסוק שלאחריו דקטורה זו הגר שהוא ג"כ בב"י כאן.

(12) פ"ס, טז.

(13) וכ"ה בדפוס ראשון ושני דרש"י.

(14) במדרש שם מוסף עוד ומסיים, "קוצה הלנה בטוהרה וקוצה עיסתה בטוהרה". אבל ענין בפ"ע הוא – ראה יפ"ת ופי' מהר"ו (וכ"ה בגו"א ולבוש האורה לפרש"י): וחושב כאן ד' דברים (ולא כב, ידי משה"ש).

(14*) בכמה כ"י (הובא בב"ד הוצאת תיאודור כו') א', נר דלוק" לפני, ברכה מושלת בעיסה".

(1) פרשתנו כה, טו.

(2) ברש"י כתי' ובדפוס ראשון ושני דרש"י – בסדר הפוך: ויביאה* האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו כלומר והרי היא (כשרה אמו).

(3) בדפוסים שבהערה 2 מוסיף (לאחרי, נר דלוק") "באהל". וראה לקמן הערה 9. ובדפוס ראשון: נר דלוק. וראה לקמן סוף הערה 32.

(4) בדפוס שני: בפת ובעיסה.

(5) רא"ם, גו"א, ש"ה, משכיל לדוד, דקדוקי רש"י. ועוד.

(6) ראה גם חז"א קלג, א.

(7) כי כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה הטיל לה ה"א

בסופה (רש"י לך יד, ט).

(8) ראה גם אבי עזר לראב"ע כאן. וברמב"ן חסר הנסמך כו'.

(9) וכמו"ש בת"א, וחזא והא תקנין עובדהא כו'. ולהעיר

(* בדפוס שני: הביאה.

בזמן הגלות מסבה לו – זועק יהודי: „כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא"12, כל מה שבעה"ב זה הקב"ה אומר צריך לעשות, „חוץ מצא", חוץ מלהישאר עוד רגע ח"ו במצב של „צא", מחוץ לשולחן אביהם, מבקשים ותובעים כביכול מהקב"ה: „שלח נא ביד תשלח" – בשנת **ובתחלתה** „יד תשלח" – והבא **כבר** את הגאולה האמיתית והשלימה!

ויחד עם השלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פ' ברכה) יש מיד את שלימות הנישואין – שיר השירים – של ישראל וקוב"ה [ובפרט עלידי שמקבלים גם את ההחלטה הטובה ללמוד את כל ספר תורה אור ולקוטי תורה כל חלקיהם עד סיומם. שע"י לימוד התורה בענינים אלו, ממהרים עוד יותר את המשכה בפועל].

לפירושו המיוסדים על דברי חז"ל, כי גם אלה מבוססים ולקוחים מן פשוט הכתוב¹⁵, ובמקרה שבו אין הפירוש מותאם לחלוטין לפשוטו של מקרא, והוא מובא ע"י רש"י משום שהפירוש הפשוט איננו „חלק" וכדומה¹⁶, רומז רש"י לכך בהקדימו לפירושו מילים כגון: „רבותינו דרשו" ולשונו דומים¹⁷.

אי-לזאת קשה: אם שלושת הפרטים מובאים בגלל הכרח בפשוטו של מקרא, אין רש"י צריך להוסיף „בבראשית רבה". ואם אין הדבר כך, והם מובאים כמדרש חז"ל הקשור לפשוט, היה על רש"י להקדים ולציין: רבותינו דרשו שכל זמן...

ג. הקושי בפסוק הוא על כל המילים שמצטט רש"י

אך ההסבר הוא כדלהלן:

רש"י רוצה לענות בפירושו על קושי הקיים בכל שלוש המילים „האהלה שרה אמו", שאם לא כן, לא היה מצטטן. הרי התורה מתכוונת לספר, שכאשר הגיעה רבקה עם אליעזר, ואליעזר סיפר ליצחק, מיד עם הפגשם בחוץ, את הקורות אותו, הכניס יצחק את רבקה לאהל ולקחה לאשה – ואם כן, היתה התורה צריכה לכתוב רק „ויביאה יצחק (אליו)¹⁷ ויקח את רבקה ותהי לו לאשה". מה מוסיפות לענין המילים „האהלה שרה אמו"¹⁸?

לפי הדברים הנ"ל ברור, שהמילים „האהלה שרה אמו" מוסיפות להבנת המאורע „ויקח את רבקה ותהי לו לאשה" – התורה מציינת באמצעותן סיבה שהביאה להחלטת יצחק לשאת את רבקה לאשה, ועד אז עדיין לא היה הדבר מוחלט בדעתו.

15) וכדברי רש"י עצמו בכ"מ – בראשית ג, ה. ועד"ז שם, כד. ועוד.
16) וכדפירש"י שם (ג, ח), ולאגדה המיישבת דברי המקרא כו". וראה בהנסמן לעיל ע' 30 הערה 2.
17) ולפעמים מצייין המקור – לשלול מרז"ל אחר ומפני שנוגע לפירושו. היינו כאשר הדרשה נמצאת בכ"מ בדרז"ל בשינויים ורש"י מצייין למקום א' לומר שכונתו להדרשה כמו"ש במקום ההוא דוקא – וראה לקר"ש [המתורגם] ח"ה ע' 171 בביאור פירש"י וישלח (לו, ג), לקר"ש ח"ה ע' 101 ואילך. ובכ"מ.
17*) ע"ד ויצא כט, כג. או שג"ז מיותר, כיון שמסיים, ותהי לו.
18) להעיר מקושיית האלשיך כאן: ולא הו"ל אלא ויקח את רבקה.

כלומר, למרות שאליעזר סיפר ליצחק על האופן הניסי שבו התרחשו המאורעות בשליחותו, בדיוק לפי הסימנים שהציב לעצמו – „גלה לו ניסים שנעשו לו, שקפצה לו הארץ, ושזדומנה לו רבקה בתפילתו"¹⁹, שכל אלה היו אצל אליעזר הוכחות לכך ש"אותה הוכחת לעבדך ליצחק"²⁰ – שרבקה מתאימה במעלותיה להיות אשת יצחק, למרות כל זאת עדיין לא היה יצחק בטוח לגמרי שהיא מתאימה למשפחתו, לצדקות שרה אמו וכו'. (למרות שלמטרה זאת שלח אברהם את אליעזר „אל ארצי ואל מולדתי"²¹) עד שהיה „ויביאה... האהלה שרה אמו"²².

וכיוון שעל ידי ש, ויביאה יצחק האהלה... הובררה אצל יצחק ההחלטה לשאתה, הכרחי לומר שהוא ראה ניסים ונפלאות גדולים מן הקודמים, שאלה הוכיחו לו את התאמתה המוחלטת למשפחת אברהם, ובמיוחד לשרה²³. ואכן, ניסים אלו מרומזים, כדברי רש"י, במילים „האהלה שרה אמו". יצחק ראה נס

19) פרש"י כד, טו.
20) פרשתנו כד, יד. וראה בפרש"י.
21) פרשתנו כד, ד. וראה פרש"י שם, יד. שם, כא (ד"ה משתאה: [דאף „שראה דברו קרוב להצליח – כי נתקיימו סימניו כו", מ"ט]), „אינו יודע אם ממשפחת אברהם היא אם לאו".
22) וכן משמע קצת מב"ד שם, שלאחר שמבאר הענינים שהיו אצל שרה וחורו כשבאת רבקה, מסיים: וכיון שראה אותה שהיא עושה כמעשה אמו... מיד ויביאה יצחק האהלה. ובפשוטו, הכוונה שם היא גם להמשך הכתוב „ויקח את רבקה ותהי לו לאשה". וכ"ה דעת ר"י (עכ"פ – ראה לקמן הערה 33, ש"ל שאין בזה מחלוקת) בפדר"א (פט"ז) שלאחר שהביאה האהלה החליט ליקח אותה לאשה (אלא ששם הוא מטעם אחר). וראה אלשיך ומלבי"ם כאן.
23) ועפ"ז מובן (נוסף על המבואר לקמן בפנים ס"ד) מה שלא הביא רש"י ה, ד, דלתות פתוחות לרוחה" שבמדרש, כי אי"ז חידוש שנתוודע אודותו רק כשהביאה האהלה, שהרי ידע ע"ד גמ"ח שלה לפני"ה מהנהגתה עם אליעזר (כד, יח ואילך. וראה פרש"י כד, יד).
ואפ"י את"ל (בדוחק*) שהי' בזה חידוש על ההנהגה עם אליעזר בזה שהי' (דלתות פתוחות) לרוחה, הרי לא הי' בזה נס שזה דוקא ישפיע ויחליט שיצחק יקח את רבקה ולא הנסים כו' שסיפר לו אליעזר.
*) ומה משמע „שד' דברים אלו גרמו שישא את רבקה ולא (רק) מה שזרצה חזתה בטהרה כו' (ראה לעיל הערה 14). והל' עושה כמעשה אמו". י"ל ע"ד פירוש הגו"א ברש"י בפסוק שפ"ז (כד, טו).
*) דהרי זה שהי' דלתות פתוחות לרוחה אינו חידוש (עיקרי) שרבקה גמ"ח. שהרי גם לפני זה היתה גמ"ח במה שיש לה ולאחר נישואי' שאו הי' לה בית – הי', דלתות פתוחות לרוחה" (ראה לבוש האורה כאן).

מיוחד בקשר ל„האהלה“, נס מיוחד בקשר ל„שרה“ ונס מיוחד בקשר ל„אמו“.

ד. הנסים מרומזים במילים „האהלה“, „שרה“, „אמו“

במלה „האהלה“ נרמזו נס המציין את האהל הוזה ומבדילו משאר האהלים, עד שהוא נקרא „האהלה“ – בה”א הידיעה: האהל המפורסם, וזהו הנס של „ענן קשור על האהל“.

בדומה לכך כבר למדנו על הפסוק²⁴, „וירא את המקום מרחוק“ – שהבדלתו בקדושה משאר המקומות, עד שהוא נקרא המקום – בה”א הידיעה, היתה ע”י העובדה ש„ענן קשור על ההר“.

מובן, אם כן, שגם ההדגשה „האהלה“ – מורה על הנס הזה של „ענן קשור על האהל“, שבאמצעותו הובדל האהל מאהלים אחרים.

„שרה“: הנס שיש לו קשר מיוחד לשרה מובן מדברים קודמים בתורה (בפ’ וירא).

כאשר באו המלאכים אל אברהם כ„אורחים“, הוא התעסק בעצמו בהכנת והגשת המאכלים. בענין זה מספרת התורה על יוצא־דופן אחד בלבד: „וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי... סולת לושי ועשי עוגות“²⁵. על אף השתדלותו הרבה של אברהם בקיום מצוות הכנסת אורחים, עד כדי כך שבעצמו „רץ“ והביא בן בקר²⁶ (למרות כאבו הגדול ביום ההוא), הוא הניח לשרה את לישת והכנת העיסה²⁷ – כי זהו דבר השייך דוקא לה.

כאשר מציין פסוקנו שנעשה נס בענין הקשור במיוחד לשרה, מובן, אם כן, שזהו נס הקשור לעיסה: „ברכה מצויה בעיסה“.

„אמו“: גם „בן חמש למקרא“ מרגיש ושם לבו לכך שהדלקת הנרות בערב שבת הוא ענין השייך במיוחד לנשים, ל„אמו“.

והנה, כאשר לומד הוא על נס הקשור ל„אמו“, הוא מבין שמדובר בהדלקת נר שבת. (למרות שהדלקת הנרות שייכת גם לבנות

(24) וירא כו, ד ובפרש”י.

(25) יח, ו.

(26) שם ז. וראה רמב”ן שם. ולהעיר, שבנוגע ל”בן הבקר” שנא’, ויתן אל הנער” פירש”י (זה ישמעאל) לחננו במצות, משא”כ בכ’, „האהלה אל שרה ויאמר מהרי גו” – לא פרש”י כלום.

(27) אף שלוש אפה מצות בעצמו (וירא יט, ג).

שלפני נישואין, ולא רק ל„אמו“, כמוסבר להלן, אין זה תמיד ובכל מקום, כהדלקת נרות של „אמו“, שהרי יתכן כי ל„בן חמש“ אין אחות, או שאחותו קטנה מאד).

לפי כל ההסבר הנ”ל מובן מדוע אין רש”י מביא את הענין הרביעי שבו היתה רבקה דומה לשרה, כמצויין במדרש („דלתות פתוחות לרווחה“), שהרי בפשט הפסוק מוזכרים רק שלושה דברים אלו.

עדיין קיימת השאלה: מנין לנו שהנרות דלקו זמן כה רב – מערב שבת לערב שבת? גם אם היו דולקים יממה שלימה²⁸, וכיוצא בזה²⁹, היה זה נס גדול!

התשובה לשאלה זו נמצאת בהוספת רש”י: „בראשית רבה“. אכן, בדרך הפשט ישנו ספק בקשר למשך הזמן שהנרות דלקו, אך בבראשית רבה כתוב שהנרות דלקו מערב שבת לערב שבת³⁰.

ה. הקושי בסדר שבו מביא רש”י את הפרטים

על פי הסברים אלו אינו מובן הסדר שבו מביא רש”י את הפרטים „נר דלוק מערב שבת לערב שבת וברכה מצויה בעיסה וענן קשור על האהל“ – שהוא הפוך לא רק מן הסדר במדרש, אלא גם מן הסדר שבו נרמזים הדברים בפסוק. („האהלה“ – ענן קשור, „שרה“ – ברכה מצויה בעיסה, „אמו“ – נר דלוק).

[אי אפשר לומר שהסדר של רש”י הוא לפי הסדר שבו ארעו הפרטים אצל רבקה, שהרי גם אם נניח שרבקה הגיעה בערב שבת ממש, ומיד הדליקה נרות, גם אז ברור שהנס של „נר דלוק מערב שבת לערב שבת“ היה יכול להיראות רק אחרי ראיית הנס של „ענן קשור“].

היה על רש”י להביא את הדברים על-פי סדרם בפסוק ובמדרש: תחילה „ענן קשור על

(28) ראה במדרש אגדה עה”פ: „וכשהיתה מדלקת נרות בע”ש היו הנרות דולקות עד מוצאי שבת“. בכ”א א’ גם בב”ד (בהוצאה תנ”ל) – עד מוצ”ש. וראה ער”ז ב”ר פי”א, ב: פעם אחת כו’.

(29) ראה (לדוגמא) ת”י, ומן יד נהרת בוצינא דטפת בומן דמיתת שרה”.

(30) בב”ר פ”ס, טז (וכ”ה בילקו”ש) עה”פ: מלילי שבת ועד לילי שבת. אבל הכוונה היא מע”ש לע”ש. וכן מפורש בפ” מהר”ו שם.

הטעם לשינוי הל’ ברש”י – ראה הערה 32.

כיצד זה מוליך לקבלת משיח צדקנו.

וכמודגש בנושא הכינוס – „כל ימי חיך להביא לימות המשיח“: כל עניני העבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו – בכל פרטי ושעות היום) צריכים להיות חדורים ב„להביא לימות המשיח“. לא רק „לרבות“ (כפי שכתוב בכמה מקומות), שהוא (השליח) עומד ומחכה שמשיח יבוא ואז הוא יטול חלק בזה ויהנה מזה וכו’, אלא – „להביא“, הוא עושה כל התלוי בו כדי להביא „לימות המשיח“ לשון רבים, לא רק ההתחלה של יום אחד, אלא של ימות (לשון רבים) – ימות המשיח (ולא רק כאשר המשיח הוא „בחזקת משיח“⁵, אלא כל ימות המשיח – גם השלימות של „משיח ודאי“⁵ וכו’).

והכוונה בפשטות היא – שמכינוס השלוחים צריכים לבוא ולהביא החלטות טובות כיצד כל שליח צריך להתכונן בעצמו ולהכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו’ לקבלת פני משיח צדקנו, ע”י שהוא מסביר את ענינו של משיח, כמבואר בתושב”כ ובתושבע”פ, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – ע”י לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן של חכמה בינה ודעת.

היות שזוהי העבודה בזמן הזה, הרי מובן שזה שייך לכאו”א מישראל, בלי יוצא מן הכלל.

... ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות – בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב”ה, ומודיע: עשיתי את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך [שגם הקב”ה הוא שליח (”מגיד דבריו ליעקב גו”¹¹)], וביחד עם עשר הספירות – הרי עצמותו ומהותו בעצמו, כביכול, הוא משיח צדקנו]: „שלח נא ביד תשלח“ – שלח לנו את משיח צדקנו בפועל ממש!

ואפילו אם עדיין יכול להיות ספק, שמא הקב”ה רוצה להחזיק את ישראל עוד רגע אחד בגלות, למען גודל הנחת רוח וההנאה שהעבודה

וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. ונצחון הוא גם מלשון נצחיות, קשור עם הגילוי של „נצח“: נ' – גילוי שער הנו"ן, צ' – שנת הצדי"ק (כפי שבנ"י קראו לשנה זו) וח' – הגילוי של משיח צדקנו, הקשור במספר שמונה (שמונה נסיכי אדם⁶).

מזה מובן, שמאחר שהשלוחים עומדים כבר מזמן לאחר מילוי התחלת עבודת השליחות וההפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ומזמן לאחר אמצע עבודת השליחות, עד שכבר סיימו את השליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואעפ"כ עדיין לא באה בפועל ממש הגאולה האמיתית והשלימה – צריך לומר, שעדיין נשאר משהו לעשות כדי להביא את הגאולה בפועל.

והוא: ע"פ הידוע ש"בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"⁷, „א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו הש"ת וישלחו כו"⁸, וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, השליח היחיד שבדורנו, המשיח היחיד שבדורנו, שכבר סיימו את כל העבודה – הרי מובן, שמתחיל להתקיים ה"שלח נא ביד תשלח"⁹, השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ומזה מובן, שהדבר היחיד שנשאר עכשיו בעבודת השליחות, הוא: **לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש**, כדי שיוכל לקיים את שליחותו בפועל ולהוציא את כל ישראל מהגלות!

... מזה ישנה ההוראה בפועל שיש להסיק בעמדתנו עתה בהתחלה ובפתיחה של „כינוס השלוחים העולמי“:

לכל לראש – צריך לצאת בהכרזה ובהודעה לכל השלוחים, שעבודת השליחות עכשיו ושל כאו"א מישראל מתבטאת בזה – שיקבלו את פני משיח צדקנו.

זאת אומר: כל הפרטים בעבודת השליחות של הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, צריכים להיות חדורים בנקודה זו –

האהל" – הנס הראשון שארע לרבקה עם הכנסה אל האהל. אח"כ „ברכה מצויה בעיסה“ – נס שנתגלה מיד עם התעסקותה ב„עיסה“, ולבסוף „גר דלוק מערב שבת לערב שבת“, שנתגלה רק בערב השבת השני³¹. הביאור בזה:

הענין של „האהלה שרה אמו“ גרם ל„ויקח את רבקה... לאשה“, כי באמצעותו התגלה שרבקה דומה לשרה אמו. מובן, אם כן, שבעיקר קשורה לכאן התדמותה לשרה בצדקותה.

ולכן מביא רש"י את הפרטים בסדר זה:

תחילה מציין הוא את הנס של „גר דלוק מערב שבת לערב שבת“, נס שארע במצוה שקיימה רבקה, שכך נתגלתה מעלתה וצדקותה של רבקה בקיום המצוה³².

אח"כ מובא הנס של „ברכה מצויה בעיסה“, שקשור לפעולותיה של רבקה, אך לא למצוה ממש.

ולבסוף מציין הנס שמהוץ לפעולותיה בכלל – „ענן קשור על האהל“ – לא מצוה, ולא פעולה שנעשתה ע"י רבקה.

ו. הוראה להדלקת נרות שבת ע"י ילדות

מן הענינים המופלאים בפירוש רש"י:

רבקה הדליקה נרות ש"ק גם לפני חתונתה³³

(31) ועפ"י יומתק הסדר שבמדרש.

(32) עפ"י יש להסביר שינויי ל' רש"י מל' המדרש (ראה הערה 30 – אף שבדוחק י"ל שכך הייתה גירסתו במדרש): בפרש"י עיקר הענין בזה שהי' גר דלוק שפעל על יצחק – הוא הנס בקיום המצוה שלה ככפנים, ולכן מדיגש „מע"ש כו"י“ זמן שמדלקת הנרות. משא"כ במדרש עיקר ההדגשה בענין זה הוא הנס שבוה, והנס הוחלל מ„לילי שבת (ועד כו)“, היינו אחרי הזמן שאפשר היה דולק ע"פ הטבע. וי"ל שזוהו גם הפרש בל' פרש"י „גר דלוק“ ובמדרש „גר דולק“. אבל להעיר שבילקוט הובא (דברי המדרש): גר דלוק. (ובכמה כ"י (בהוצאה הנ"ל) גם בב"ד – גר דלוק). ולאייך, בדפוס ראשון דפרש"י: גר דולק. ואכ"מ.

(33) בתוד"ה שנאמר (כתובות ז, ב) כ' דאיכא למימר דהב' „ירברכו את רבקה גו“ מדבר בברכת אירוסין, אבל הרי מסיים: ונראה דאסמכתא בעלמא היא כו' ולא איירי פשטי' דקרא

שהרי „ויקח את רבקה...“ היה רק לאחר שראה יצחק אצל רבקה „גר דלוק מערב שבת לערב שבת“.

תירה מזאת, לפי דעת רש"י³⁴, היתה רבקה בעת חתונתה בת שלוש שנים, גיל שעדיין אין בו חיוב במצוות, ובכל זאת היא קיימה את מצוות הדלקת נרות שבת³⁵. וזה היה הסימן העיקרי לבירור התדמותה של רבקה ל„שרה אמו“, ולהחלטה של „ויקח“.

והנה, אברהם אבינו קיים את כל התורה כולה, וגם את מצוות דרבנן (כדברי רש"י³⁶). הדין הוא³⁷ שאם אין האשה מדליקה גר בערב שבת, מכל סיבה שהיא, מוטלת חובה זו על האישה. יש להניח, אם כן, שמאז פטירת שרה הדליק אברהם (ויצחק) גר³⁸ בכל ערב

בברכת אירוסין. וכן מפורש במס' כלה רבתי פ"א. וע"פ הכלל „לא לאפשי במחלוקת“ (נמסן בדרכי שלום נדפס בשד"ח כרך י' בסופו) כללי הש"ס סרנ"ז) מסתבר דגם הת"ק בפיר"א (שבתע"א 22): „וכחון שהוא עומד ומברך את הכלה בחופתה כן עמדו וברכו את רבקה, ס"ל לדאמכתא בעלמא הוא (וראה רד"ל שם). ובפרט דדעת ר"י שם מפורש דהנשואין ה'י' רק כבבאת ליצחק. ואין לומר דר"י פליג בזה אתיק, דאי"כ הו"ל דעתו אחרי, וכחון כו“.

וגם את"ל שהיתה ארוסה (מדרש אגדה עה"פ ויקח האיש נזם זהב (פסוק כב). פס"ז עה"כ ויוצא העבד (פסוק גג). תוס' (בהדר זקנים) (עה"פ ויקח העבד עשרה גמלים (פסוק יוד)), אבל ברוב מדרשי רד"ל ומפרשי התורה לא משמע כן) הרי לא חל על ארוסה חיוב הדלקת הנר (של נשואה) יותר מזה שאינה ארוסה, דהן לטעם דהנשים מוזהרות בו יותר, מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית“ (שו"ע אדה"ז אור"ח סרס"ג ס"ה מרמב"ם הל' שבת פ"ה ה"ג. וטושו"ע שם) הרי זה שייך רק בנשואה ולא בארוסה, וגם להטעם „שהיא כבתה גרו כו“.. שתתקן מה שקלקלה“ (שו"ע אדה"ז שם. טור שם בשם מדרש – תנחומא ר"פ נח) הרי זה רק בנשואה שיש לה בעל, כהוה שכבתה גרו של עולם (בעלזח).

(34) תולדות כה, כ (וראה גם פרש"י לפנ"ז – וירא כב, כ) וכ"ה בסדר עולם פ"א (ראה תוד"ה וכן יבמות סא, ב): ואי אפשר להג"י (ע"פ). סוף מס' סופרים. פס"ז פרשתנו כד, מד. מדרש שכל טוב פסוק יד. ועוד. וראה הערה הבאה והערה 41. (35) כל הנ"ל מוכח גם במדרש וילקוט, דגם שם הובא הא דגר הי' דולק, ואשר זה גרם שיצחק ישא את רבקה, כבהערה 22 (ולעיר מההמשך במדרש שם: למדתך תורה.. הי' משיאן תחלה ואח"כ.. בתחלה ויבאה יצחק האהלה כו') ובמפורש בלבוש כאן דהג' דברים שבמדרש, גר דלוק (וברכה מצו' וענן קשור) הי' קודם נשואה. וגם אי' בב"ד לפנ"ז (פס"י י"ב), מכאן שאין משיאין את היתומה כו"י (שרד"ן) היתומה כאן קאי על קטנה דוקא. ובילקוט מפרש, שאין משיאין את הקטנה. תולדות כו, ה.

(37) שו"ע אדה"ז אור"ח ס"ה רס"ג ס"ה, ס"ט וי"א. (38) ואין לומר שאברהם (ויצחק) הדליק באהל אחר לא בהאהל שהדליקה רבקה*, דלפ"ז אינו מתאים הל', ובכשמה פסוקי שבפרש"י, הרי לא הדולק הנר מלכתחילה. וראה לקמן הערה 48.

(* ברד"ק פ"י „כן הי' מנהג בימים ההם להיות אהל לאיש

שבת³⁹, כך שגם לולא הדלקתה של רבקה, היה נר שבת דלוק בבית. בכל זאת לא הסתפקה רבקה בנר של אברהם אבינו (שהיה חייב במצוות באופן שהיה מקובל אז) אלא הדליקה בעצמה, למרות גילה הצעיר.

קיימת כאן, אפוא, הוראה ברורה (בהתאם למדובר פעמים רבות⁴⁰) שלא רק בנות מצוה לפני נשואיהם חייבות בהדלקת נרות, אלא גם ילדות קטנות, מגיל שלוש ומעלה (שאינם חייבות במצוות)⁴¹, אם הן כבר מבינות קצת את משמעותה של הדלקת נר שבת, יש להנכנס⁴² במצוות הדלקת נש"ק, גם כאשר

(39) וצ"ע אם לאחר שרבקה התחילה להדליק פסק אברהם (ויצחק) להדליק, כי הדלקתה של רבקה (גם לאחר נישואי – ראה לקמן הערה 41) היו רק ענין החינוך, ואינו פוסט את אברהם (ויצחק). וראה (– להלכה – ובמצוות דרבנן כנוד"ד) שו"ע אורח סי' תרפ"ט סי' ובמ"א (ומה"ש) שם סק"ד. מ"א (ומה"ש) סי' תרע"ט סק"ח. או שבקיום המצוות דאבות (לפני מ"ת) אין נפק"מ בזה. ואכ"מ.

(40) ראה בארוכה שיחות חודש תשרי תשל"ה. לקו"ש ח"א ע' 281 ואילך. לקו"ש ח"א ע' 146-7. ועוד.

(41) וגם לפמ"ש בחוקוני בהכתוב עשרה גמלים (כד, י) להרכיב עליהן עשרה אנשים לברך ברכת אירוסין ונשואין* (הרי: א) אין זה שייך כלל לבידור דעתו בענין חיוב ההדלקה אם הוא רק אחר הנשואין. ואדריכה, זה גופא שלא הביא רא"י דרבקה היתה כבר לאחר הנשואין שבאנתה האהלה מזה שהדליקה נרות – מוכיח דס"ל שמדליקות גם קודם הנשואין. (ב) ועוד ועיקר: מכיון שרבקה היתה בת ג' שנים (וכמפורש גם בחוקוני פסוק ס"ד**) – אין נפק"מ אם היתה קודם הנשואין או לאחרי, כי אין הנשואין פועלים ומשנים בנוגע לחיוב במצוות ופשוט.

(42) והרי האב מצווה מדי"ס להנך גם בתו (שו"ע אדה"ז א"ח סמ"ג סי' ב. וראה מ"א ומנה"ש שם סוסק"א. וראה תוספתא

בפ"ע ולאשה בפני עצמה" ומביא הכ' (ויצא 2, טו) אלי תבוא. ומ"ש שם (לא 2) ויבא באהל יעקב ובאהל לאת. ומשמע מדבריו שאברהם ויצחק לא היו בהאהל של שרה כל הזמן עד שבאה רבקה ויכ"מ בורה שם כגל. ב. וברנב"ן עה"פ.

אבל לפי פרש"י (שם 2, טו) פי, "אלי תבוא" הוא לפי, שלי (של דולק) היתה שכיבת לילה כו". וב"אהל יעקב" פרש"י, הוא אהל רחל כו" (ולא כמו שפי' הרד"ק דלעיל וכן בראב"ע וברנב"ן שם). וראה גם פרש"י וישלח לה. כב.

ולפ"ו לכא"ו מוכח דעת רש"י שלא ר"י להאיש אהל מיוחד כ"א שחי' אהל א' לנשורה. ומה שפרש"י (לך יב. ח), אהל אשתו כו" י"ל שזוהו כפרש"י (פרשתנו כד, כח), הנשים.. בית לישב בו למלאכתו כו".

(*) אבל להעיר דלקמן (כה, א) הביא דברי המדרש (הובא לעיל הערה 35), למדה תורה דרך ארץ.. שלא ישא אשה עד שישאוה וכן כתיב ויקח את רבקה ותהי לו לאשה כו". דמשמע שלא ר"י הנשואין קודם שבאנתה ליצחק.

(**) אבל בפ' תולדות (כה, כ) כתב דרבקה היתה בת י"ד שנים כמשמעות. וכדעת הספרי הובא גם בתוד"ה וכן (יבמות סא, ב). ובדעת זקנים תולדות כה, כ. וראה ברד"ל בפד"א פט"ו ופ"ב.

האם מדליקה בבית נר כ"מצווה ועושה".

אמנם, רבקה היתה נבונה הרבה יותר מילדה אחרת בגיל זה⁴³, כפי שרואים מקורות אליעזר, שלמד מכל דיוק במעשיה [ולשם כך היתה נחוצה נבונותה להסכמתה לשידוך, עד כדי כך שרש"י מצייני⁴⁴ שממנה לומדים ש, אין משיאין את האשה (גם גדולה⁴⁵) אלא מדעתה], אך למרות כל זאת לא היתה בת יותר משלוש שנים, וחלו עליה (על"פי דין תורה⁴⁶) חיובים של קטנה⁴⁶.

ז. הכח הטמון בהדלקת נרות של ילדה קטנה

ענין נפלא נוסף רואים בזה:

כאמור, ודאי הוא שאברהם אבינו הדליק נר בכל ערב שבת. והנה, למרות שהתורה מעידה עליו שהוא היה „בא בימים וה' ברך את אברהם בכל⁴⁷“, ובודאי הכוונה כאן היא גם לרוחניות, בכל זאת לא היה בהדלקתו הפלא של „נר דלוק מערב שבת לערב שבת⁴⁸“, שהיה בהדלקת הנרות של שרה ואח"כ אצל רבקה, מיד כשהתחילה להדליק, בגיל שלוש.

רואים אנו את הכוח העצום הטמון במצוות הדלקת נרות של ילדות יהודיות, גם קטנות מאד, בנות שלוש, הקרויות כולן „בת שרה

עירובין (פ"ב ח"ח): „לא נמנעו.. מלשלח עירובין.. וביד בנותיהן הקטנים כדי להנכין במצוות“.

(43) ראה פס"ו שבהערה 34.

(44) כד, נו.

(45) ובפרט דהרי משנה מ' המדרש וכו' (שהוא לעיל סוף הערה 35).

(46) אבל ראה פרש"י תולדות כה, כו.

(47) כי מסתבר לומר שזה שה' לה דין „גדולה“, היו רק לגבי ענינים טבעיים ולגבי דיני ב"ג, דלהיות שבאותה ה' להם דין ב"ג (ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 145 ואילך. וש"נ), ושיעור דבן י"ג למצוות הוא (לכמה דיעות) מהשיעורין הדלמ"ג, הרי בב"ג לא שייך שיעור זה, ושיעורו הוא כשנעשה גדול בשכל (– ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש חלק יוד ע' 70 ואילך. לקמן ע' 314). משא"כ הרברים שעשו (לא מצד דיני ב"ג, כ"א) מפני שקיימו את התורה, היינו חיובים של „בני" – הרי השיעור גדולות שבוה הוא כמו"ש בישראל ואין לומר שיהי' כמו שהוא בב"ג, דהרי"ו תרתי דסתרי. וק"ל.

(48) ואין לומר שגם הנרות שהדליק אברהם היו דולקים מע"ש לע"ש אלא שהדליק באהל אחר משא"כ באהל שרה שלאחר שמתה לא היו נרות דולקים, דלפי"ו אין מתאים (ובפרט להגירסא שבדפוס ראשון ושני (הוא לעיל הערה 3) נר דלוק באהל) ה' ומשמטה פסוק, דמשמעו שפסקו הנסים. שלא היו דולקים מע"ש לע"ש כו', והרי לפי הנ"ל לא הדליקו נרות שם כלל.

החידוש שנתוסף במיוחד בזמן האחרון בעבודת השליחות: **לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה**. . שזהו חידוש כללי ועיקרי, שאינו רק עוד פרט (או כלל) בשליחות, אלא הוא עיקר וענין כללי ביותר, ועד שהוא הענין הכי כללי בתורה – הכנה לביאת משיח צדקנו – שמקיף את כל הנקודות והפרטים של עבודת השליחות.

וכפי שכבר דובר פעמים רבות (ובפרט בחדשים והשבועות האחרונים): ע"פ הודעת חז"ל¹ שכבר „כלו כל הקיצין“, וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר עשו תשובה גם כן, עד שכבר סיימו את כל עניני העבודה (אפילו „לצחצח את הכפתורים" ²), ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – הרי העבודה והשליחות עכשיו היא: להיות מוכנים בפועל לקבלת פני משיח צדקנו **בפועל ממש!**

מזה מובן, שהמטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי מתבטאת בנקודה זו: להתדבר ביחד ולקבל החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד לבצע את השליחות המיוחדת של הזמן שלנו: קבלת פני משיח צדקנו.

... כמדובר לעיל, הודיע כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה, ועומדים מוכנים, „עמדו הכן כולכם“, לקבלת פני משיח צדקנו.

כפי שרואים זאת (כמדובר כמה פעמים) גם בכך, שבמאורעות העולם נתקיימו כמה סימנים על הגאולה, החל מהסימן (בילקוט שמעוני³) ש„הגיע זמן גאולתכם“, כפי שנראה בזה ש„מלכיות מתגרות זו בזו⁴“, בפרט במדינות הערביים.

... ורואים בפועל איך שנפעל ה„ילחום מלחמת ה" ⁵ וינצח בכמה

פון חכמה בינה ודעת.

און היות אז דאָס איז די עבודה פון דעם זמן, איז מובן אז דאָס איז שייך צו יעדער אידן אָן אויסנאָם כלל.

. . . ועוד ועיקר: וויבאלד אז מ'האָט שוין פאַרענדיקט די עבודת השליחות – קומט צוגיין יעדער שליח צו דעם משלח האמיתי, דער אויבערשטער, און איז מודיע: עשיתי את שליחותי, און איצטער איז געקומען די צייט אז דו כביכול זאָלסט טאָן דיין שליחות [וואָס אויך דער אויבערשטער איז אַ שליח («מגיד דבריו ליעקב גו'»¹¹)], און צוזאַמען מיט די עשר ספירות – איז עצמות ומהות אַליין כביכול משיח צדקנו]: «שלח נא ביד תשלח» – שיק אונז משיח צדקנו בפועל ממש!

און אפילו אויב עס קען נאָך זיין אַ ספק אז דער אויבערשטער וויל האַלטן אידן נאָך אַ רגע אין גלות צוליב דעם גודל הנחת רוח והנאה וואָס די עבודה אין גלות פאַרשאַפט אים – שרייט אַ איד: «כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא"כ¹², אַלץ וואָס דער בעה"ב זה הקב"ה זאָגט דאַרף מען טאָן „חוץ מצא", צו בלייבן נאָך אַ רגע ח"ו במצב פון „צא" בחוץ פון שולחן אביהם, מען בעט און מען מאַנט כביכול באַ דעם אויבערשטן: „שלח נא ביד תשלח" – בשנת ובתחלתה „יד תשלח" און ברענג שוין די גאולה האמיתית והשלימה!

און צוזאַמען מיט שלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פ' ברכה) האָט מען גלייך די שלימות הנישואין – שיר השירים – פון ישראל וקוב"ה [ובפרט דורך דעם וואָס מ'נעמט אָן אויך די החלטה טובה צו לערנען גאַנץ ספר תורה אור ולקוטי תורה כל חלקיהם עד סיומם. וואָס דורך לימוד התורה בענינים אלו, איז דאָס נאָכמער ממהר די המשכה בפועל].

(משיחות ש"פ חיי שרה, כ"ה מרחשוון, מבה"ח כסלו תשנ"ב)

(11) תהלים קמו, יט. וראה שמו"ר פ"ל, ט.
(12) פסחים פו, ב.

רבקה רחל ולאה", שהדלקת הנר על ידן מאירה את הבית למשך כל השבוע.

ההבדל הוא בכך, שהנרות שהדליקו שרה ורבקה האירו בגלוי את גשמיות הבית, שהרי הנר הגשמי דלק (בנס) מערב שבת לערב שבת.

אך בפנימיותו קיים ענין זה אצל כל בת יהודיה שמדליקה נרות, למרות שאין הדבר נראה בעיני בשר. כי „מעשה אבות" הוא „סימן" ונתינת כח ל"בנים"⁴⁹, ולפיכך קיים אצל כל אחת המכונה „בת שרה ורבקה..." הכח להשפיע על כל השבוע ע"י המצוה של נרות השבת.

ח. הדלקת נרות ע"י ילדות קטנות – הבל שאין בו חטא

כאשר דנים חז"ל בחשיבות הבל לימוד התורה, שעליו העולם קיים^{49*}, הם מציינים מיד שזהו הבל של תינוקות של בית רבן, הבל שאין בו חטא.

מובנת מכך המעלה שבהדלקת נר או כל פעולה הנעשית ביד שאין בה חטא.

אך יש לעיין: המעלה הנ"ל קיימת בכל המצוות שמקיימים קטנים וקטנות מפני חינוך, – ומדוע אין ענין זה מבואר בספרים!?

ט. הארת הבית בכל השבוע – דוקא ע"י נשים ובנות

מה הוא באמת הטעם לכך שרק בהדלקת נרות של אשה ובת מתבטא הענין של נר דלוק כל השבוע, ולא בהדלקה של אברהם אבינו וכיוצא בו?

– לפי דברי חז"ל⁵⁰ מתבטא תפקידו של הגבר בבית בכך שהוא „מביא חטין" – הוא מכניסן לביתו, ועבודת האשה היא לעבד את החיטים למאכל אדם.

התפקיד שקבע הקב"ה לגבר, בדרך הטבע, הוא „איש דרכו לכבוש"⁵¹ – להכניס דברים מן

החוץ אל הבית. לעומת זאת, האשה היא „כל כבודה בת מלך פנימה"⁵² – תפקידה הוא בתוך הבית, פנימה – לעבד את הדברים המובאים מן החוץ באופן שיהיו ראויים לאדם, עד להיותם ראויים, כביכול, לאדם העליון (הקב"ה).

כאשר אברהם הדליק נרות לא גרם הדבר לנס שהנרות יאירו את הבית בגשמיות, יותר מדרך הטבע – שהרי לא זהו תפקידו.

דוקא בנות שרה ורבקה, ובעקבותן לכל נשי ובנות ישראל, ששליחותן ותפקידן בעולם הוא להתעסק בצרכי הבית⁵³, גם בגשמיות, ישנו הכח להשפיע ולהאיר את כל הבית, במשך כל הזמן, ע"י נרותיהן. במשך כל ימות השבוע ניכר, שזהו בית שבו הדליקה בת שרה ורבקה נר שבת.

י. סדר ג' הפרטים – בפנימיות

לפי הנ"ל יובן הסדר בשלושת הפרטים בפרש"י – בפנימיות הענינים:

מפרשים⁵⁴ אומרים ששלושת הפרטים שמביא רש"י בפירושו הם כנגד שלוש המצוות שניתנו במיוחד לנשי ובנות ישראל: חלה, נידה (טהרת המשפחה) והדלקת הנר.

שמירת מצוות הדלקת הנר מביאה ל„נר דלוק מערב שבת לערב שבת", והירות במצוות חלה גורמת ל„ברכה מצויה בעיסה" והקפדה במצוות נידה מוזכה ב„ענן קשור על האהל" – טהרה מביאה את „ענן" השכינה⁵⁵.

רש"י מנה את שלושת הפרטים הנ"ל לפי סדר כרונולוגי של זמן קיום המצוות האלה: בהדלקת הנר מתחילה הילדה מיד עם הגיעה לגיל חינוך („נר דלוק מערב שבת לערב שבת"), מאוחר יותר, כאשר היא גדלה מעט ומתחילה לסייע בעבודות הבית, היא עוסקת גם בעיסה („ברכה מצויה בעיסה"), ולבסוף –

(52) תהלים מה, יד.

(53) נסמן לעיל הערה 33.

(54) חזקוני (ריב"א), גוי"א, רע"ב, באר מים חיים. ועוד.

(55) ער"ז הוא בגוי"א. ובחזקוני (וריב"א): ענן דוגמת נדה שהענין שלהם חזר ושוב פוסק החזון. וברע"ב: שאוהל לשון תשמיש. ובבאר מים חיים „שכל דמי' ואיברי' כבדים ועכורים כענן זה". ובשלי"ה (שם), ענן קשור .. כמו"ש ופקדת את נוך וידעת כי שלום אהלך".

(49) ראה רמב"ן לך יב, ו. וראה ב"ר פ"מ, ו. ועוד. ובפרט ע"פ מרז"ל שקיום המצות לאחר מ"ת הוא במדרג נעלית יותר מקיום המצות של האבות, ודוקא לאחר מ"ת המצות פועלות בגשמיות העולם (ראה שהש"ר פ"א, ג (X)). וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 80 וע' 89. וש"ס.

(49*) שבת קיט, ב.

(50) יבמות סג, א.

(51) שם סה, ב. הובא בפרש"י בראשית א, כה.

וע"י הדלקת נר שבת נזכה, כנאמר
בילקוט שמעוני⁵⁶, ל"נרות ציון" שיראה
לנו הקדוש-ברוך-הוא בקרוב ממש
בגאולה האמיתית והשלימה.

עם נישואיה היא מקיימת מצוות נידה – טהרת
המשפחה ("ענן קשור על האהל").

* * * * *

מכל האמור לעיל מובן גודל הזכות
בהשתדלות שכל ילדה יהודיה שהגיעה
לחינוך תדליק נרות בכל ערב שבת קודש
ועיו"ט.

(משיחות כ"ף מרחשון
וש"פ חיי שרה, תשל"ה)

(56) ר"פ בהעלותך.

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

☞ ☞ ☞

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

און אַרויסנעמען אַלע אידן פון גלות!

. . . דערפון האָט מען די הוראה בפועל וואָס מ'דאַרף אַרויסנעמען
שטייענדיק איצטער באַ דער התחלה ופתיחה פון דעם "כינוס השלוחים
העולמי":

לכל לראש – דאַרף מען אַרויסקומען מיט אַ הכרזה והודעה צו אַלע
שלוחים, אַז די עבודת השליחות איצטער און פון יעדער אידן באַשטייט
אין דעם – אַז מ'זאָל מקבל זיין פני משיח צדקנו.

דאָס הייסט: אַלע פרטים אין דער עבודת השליחות פון הפצת
התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, דאַרפן זיין דורכגענומען מיט
דער נקודה – ווי דאָס פירט צו קבלת משיח צדקנו.

ווי אונטערשטראַכן אין דעם נושא הכינוס – "כל ימי חיך להביא
לימות המשיח"¹⁰: אַלע עניני עבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו –
בכל פרטי ושעות היום) דאַרפן זיין דורכגענומען מיט "להביא לימות
המשיח", ניט בלויז "לרבות" (ווי עס שטייט בכ"מ), אַז ער (דער שליח)
שטייט און וואַרט ביז משיח וועט קומען און דעמולט וועט ער אין דעם
איינטייל נעמען און דערפון הנאה האָבן וכו', נאָר – "להביא", ער טוט
כל התלוי בו צו ברענגען "לימות המשיח" לשון רבים, ניט בלויז די
התחלה פון איין טאָג נאָר פון ימות (ל' רבים) – ימות המשיח (און ניט
נאָר ווען משיח איז "בחזקת משיח"⁵, נאָר אַלע ימות המשיח – אויך די
שלימות פון "משיח ודאי"⁵ וכו').

ובפשטות מיינט דאָס – אַז פון דעם כינוס השלוחים דאַרף מען
קומען און להביא החלטות טובות ווי יעדער שליח דאַרף זיך אַליין
צוגרייטן און צוגרייטן אַלע אידן במקומו ובעירו וכו' צו מקבל זיין פני
משיח צדקנו, דורך דעם וואָס ער איז מסביר דעם ענין פון משיח
כמבואר בתושב"כ ובתושבע"פ באופן המתקבל צו יעדערן לפי שכלו
והבנתו, כולל במיוחד – דורך לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן

(10) ברכות פ"א מ"ה.

הוספה

בשורת הגאולה

ה.

וזהו גם א' הטעמים להדפסת קונטרס עץ החיים בהוצאה מיוחדת וחלוקתו לכאור"א מאנשים נשים וטף בסיום וחותרם יום ההולדת כ"ף מרחשון (התחלת ערב שבת זה) . . כדי להדגיש שכל הדברים האלה נמשכים בתקפם ובשלימותם (וביתר שאת) ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ה"מנהל-פועל" דשיבת תומכי תמימים, ובפרט לאחר מלאות ארבעים שנה להסתלקותו, ש"קאי איניש אדעת' דרבי"י¹, ובמילא נשלמה כבר העבודה דדור השלישי (לאדנ"ע), דור הגאולה, "ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו"².

. . . ויה"ר שההוספה בלימוד והפצת תורת החסידות, ביחד עם ההוספה בלימוד נגלה דתורה, שכמה עניני נגלה דתורה נמצאו במאמר זה, והפצת התורה והיהדות, כולל ובמיוחד ע"י הקמת מוסדות חדשים, וביסוס וחיזוק והרחבת המוסדות הקיימים, בתי תורה, בתי תפלה (עבודה) ובתי גמילות-חסדים – ימהרו ויזרזו ויביאו תיכף את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יאמרו ליצחק דוקא "כי אתה אבינו"³ – "תולדות יצחק".

ובהדגשה יתירה מצד השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – ששמו השני (סיום וחותרם שמו) יצחק, אשר, עוד בזמנו העיד שנשלמו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"⁴, ולכן ציוה (ונתן כח) "עמדו הכן כולכם"⁵ לקבל פני משיח צדקנו, ועאכו"כ בימינו אלה.

ובפרט כשרואים המאורעות שבתקופה האחרונה בנוגע ל"תולדות ישמעאל" (שבסיום פרשתנו) – אשר, נוסף לכך שכללות הענין

(1) ע"ז ה, רע"ב.
 (2) הושע ו, ב. וראה מצו"ד עה"פ.
 (3) ישעי' סג, טו. שבת פט, ב.
 (4) שיחת שמחת תרפ"ט.
 (5) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט.

"מלכיות מתגרות זו בזו"⁴, בפרט אין די מדינות הערביים.

. . . און מ'זעט בפועל ווי עס איז געוואָרן און עס ווערט דער "לחום מלחמת ה'"⁵ וינצח בכמה וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. און נצחון איז אויך מלשון נצחיות, פאַרבונדן מיט דעם גילוי פון "נצח": ג' – גילוי שער הנו"ן, צ' – שנת הצדי"ק (ווי אידן האָבן אָנגערופן דעם יאָר), און ח' – דער גילוי פון משיח צדקנו, וואָס איז פאַרבונדן מיט מספר שמונה (שמונה נסיכי אדם⁶).

דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז וויבאַלד די שלוחים האַלטן שוין פון לאַנג נאָך מילוי התחלת עבודת השליחות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, און פון לאַנג נאָך אמצע עבודת השליחות, ביז אַז מ'האָט שוין מסיים געווען די שליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואעפ"כ איז די גאולה האמיתית והשלימה נאָך ניט געקומען בפועל ממש – דאַרף מען זאָגן אַז ס'איז נאָך געבליבן עפעס צו טאָן וואָס וועט ברענגען די גאולה בפועל.

און דאָס איז: ע"פ הידוע אַז "בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"⁷, "א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"⁸, וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, דער איינציגער שליח שבדורנו, דער איינציגער משיח שבדורנו, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט – איז פאַרשטאַנדיק אַז ס'הויבט זיך אָן מקויים ווערן דער "שלה נא ביד תשלח"⁹, די שליחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר. און דערפון איז מובן, אַז די איינציקע זאָך וואָס איז איצטער געבליבן אין דער עבודת השליחות, איז: צו מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש, בכדי ער זאָל קענען מקיים זיין שליחותו בפועל

(4) מדרש לקח טוב לך לך יד, א. וראה גם ב"ר פמ"ב, ד.
 (5) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ד.
 (6) סוכה נב, ב.
 (7) פי' הברטנורא למגילת רות.
 (8) ראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל ע'. ועוד.
 (9) שמות ד, יג.

ד"מלכיות מתגרות זו בזו" הוא מסימני הגאולה, כמארו"ל⁶ "אם ראית מלכיות מתגרות זו בזו צפה לרגליו של משיח", ה"ז בהדגשה יתירה בנוגע ל"תולדות ישמעאל", כדאיתא בילקוט שמעוני⁷ "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . כל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" (כפי שרואים במוחש הבלבול דאוה"ע שלא יודעים מה לעשות, ומחפשים עצות שונות כו'), והקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם", וממשיך, ש"מלך המשיח . . עומד על גג בית המקדש⁸ והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם" – כפי שהכריזו ומכריזים במיוחד לאחרונה.

(משיחות ש"פ חיי שרה, כ"ב מרחשון תנש"א)

(6 בר"פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

(7 ישעי' רמז תצט.

(8 להעיר מדיוק לשון המדרש "עומד על גג בית המקדש" – שגגין לא נתקדשו (פסחים פה, סע"ב. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), דיש לומר, שבזה מרומז שההכרזה "ענוים הגיע זמן גאולתכם" באה מחוץ לארץ שלא נתקדשה בקדושת ארץ ישראל, בדוגמת החילוק שבין גג המקדש להתוך דהמקדש עצמו.

ו.

ויהי רצון, שכיון שבימינו אלה נשלמו כל מעשינו ועבודתנו בכל פרטי הענינים דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ובאופן דשני חיי שרה שכולן שוין לטובה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר צחצחו את הכפתורים¹, ועומדים מוכנים² לקבל פני משיח צדקנו, ובפרט שלאחרי זה עברו עוד עשיריות שנים שבהם צעקו בני"י עד מתי (וואָס דאָס דאָרף דאָך אויך האָבן אַ שיעור), תבוא תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(ממאמר ויהיו חיי שרה תנש"א – ספר המאמרים מלוקט ח"ה ע' 60)

מח.

דער חידוש אין דער עבודת השליחות וואָס איז צוגעקומען במיוחד בזמן האחרון: לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה . . אַ חידוש כללי ועיקרי וואָס איז ניט בלויז נאָך אַ פרט (אָדער אַ כלל) אין דער שליחות, נאָר אַן עיקר און אַן ענין כללי ביותר, ביז דעם ענין הכי כללי אין אידישקייט – הכנה לביאת משיח צדקנו – וואָס נעמט אַרום אַלע נקודות ופרטים פון דער עבודת השליחות.

ווי מ'האָט שוין גערעדט מערערע מאָל (ובפרט אין די לעצטע חדשים און וואָכן): לויט דער הודעה פון חז"ל¹ אַז ס'איז שוין "כלו כל הקיצין", און די הודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז מ'האָט שוין אויך תשובה געטאָן, ביז אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני עבודה (אפילו "צופוצן די קנעפ"2), און מ'שטייט גרייט צו קבלת פני משיח צדקנו – איז איצטער די עבודה און שליחות: צו זיין גרייט בפועל צו מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממשי!

דערפון איז מובן, אַז אין דעם באַשטייט די מטרה פון דעם היינטיקן כינוס השלוחים העולמי: צו זיך צוזאַמענרעדן און אַרויסקומען מיט החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, ווי צו אויספירן די שליחות מיוחדת פון דעם איצטיקן זמן: קבלת פני משיח צדקנו.

. . . מ'האָט גערעדט פריער, אַז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מודיע געווען, אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, און מ'שטייט שוין גרייט, "עמדו הכן כולכם", צו מקבל זיין פני משיח צדקנו.

ווי מ'זעט דאָס אויך (כמדובר כמ"פ) אין דעם וואָס אין די מאורעות העולם ווערן מקויים כמה סימנים אויף דער גאולה, אָנהויבנדיק פון דעם סימן (אין ילקוט שמעוני³) אַז "הגיע זמן גאולתכם" פון דעם וואָס

(1 סנהדרין צו, ב.

(2 ראה שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(3 ישעי' רמז תצט.

(1 שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(2 ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ריש ע' רעט.